

No tot és rosa en el Viagra femení

Aquest agost l'Administració de Drogues i Aliments decideix si aprova la comercialització als Estats Units de la flibanserina, l'anomenat Viagra femení. Després de dues negatives anteriors, tot indica que aquesta volta l'organisme donarà llum verd a un medicament que actua, a través de les hormones, sobre el desig sexual de les dones. Els partidaris de la píndola diuen que equipararà dones i homes. Els detractors clamen contra la medicalització de la vida i contra una visió de la qüestió de l'apetit sexual "massa androcèntrica". Parlem de la polèmica entorn d'aquesta Afrodita en monodosi.

Reportatge de Violeta Tena

Que l'enamorament és pura química ho han demostrat un bon grapat d'investigacions científiques d'un temps ençà. Per a desgrat dels Bécquer, Neruda i companyia, el batec accelerat del cor, la tremolor d'un es cames que fan figa i la dilatació de les pupil·les són la manifestació externa d'una sèrie de reaccions químiques i hormonals que tenen lloc a l'interior del nostre cos. Hormones i neurotransmissors inicien un ball

aparentment embogit. Testosterona, dopamina, oxitocina s'entrecreuen. Salten les espurnes de la bioquímica. Instint i atracció s'han posat en marxa. El sexe, amatent i apassionat, n'és la culminació. L'orgasme, la gran recompensa.

Si la cosa fructifica, la parella passa a la convivència. Durant els tres primers anys, segons els investigadors, la sobre-càrrega química perdura amb més o menys intensitat. Passat aquest termini, el vesc de la passió se substitueix per la

goma de la complicitat i la confiança. Els activadors bioquímics deixen pas a la conveniència social. Es guanya en estabilitat i es perd en fogositat sexual. Posar-se al llit amb la parella -i fer-ho satisfactòriament- continua, però, sent una part indispensable. Perquè, com escriu el psicòleg Antoni Bolinches en el seu llibre *Amor al segon intent*, "la primera pota de la taula de la convivència és la de l'acoblament sexual". "Sense sexe la parella no funciona", afirma taxatiu aquest expert

que ha tractat més de 600 parelles en la seua consulta de Barcelona.

Però una cosa tan normal com frotre un clau pot convertir-se també en un malson, per a ells i per a elles. Perquè en moltes ocasions el mecanisme –tan natural i aparentment tan simple– grinyola. I aleshores s'esdevé la tragèdia. Per a aquests casos, els del gènere masculí fa més d'una quinzena d'anys que disposen de remei. Es tracta d'una píndola blava que té com a principi actiu el sildenafil i que és mundialment coneguda amb el nom de Viagra. El seu funcionament és força senzill: en ser ingerit, el sildenafil actua sobre uns enzims que són clau en la quantitat de flux que arriba al penis. La seua ingesta provoca el pas de més sang a la titola i, per extensió, provoca una erecció en un lapse de temps que va des de la mitja hora a les quatre hores. La píndola es va començar a comercialitzar l'any 1998. El 2013, quinze anys després, se n'havien venut 1.800 milions de comprimits a tot el món, 34 dels quals a l'Estat espanyol. En els quinze primers anys de comercialització, i sempre segons la farmacèutica Pfizer, 37 milions d'homes a tot el món l'han fet servir en alguna ocasió en la seua vida. El seu preu és de 60 euros la capsula de quatre i es pot adquirir a qualsevol farmàcia i també per internet i no requereix recepta mèdica.

Frígides

La cosa es complica molt més si parlem de dones. Fins ara, les del gènere femení no han disposat de cap remei per posarse a to. Això, però, podria estar a punt de canviar. Perquè l'Administració de Drogues i Aliments (FDA, en les seues sigles en anglès) avalua aquest agost l'opció de donar llum verd a la comercialització de la flibanserina, un medicament a què tothom es refereix com "el Viagra femení". Serà la tercera volta que la flibanserina, que produeix la companyia Sprout Pharmaceutical passa l'examen del FDA. En les dues ocasions anteriors –els anys 2010 i 2013–, l'organisme que vetlla per la seguretat alimentària va barrar el pas a la

píndola de la luxúria. Aleshores va aduir que els efectes secundaris que provocava –somnia, mareig, nàusees, desmaigs i disminució de la pressió arterial– no en recomanaven la comercialització.

Ara, però, la cosa és diferent. Perquè quan els membres de l'Administració de Drogues i Aliments seguen per dirimir l'aprovació es trobaran damunt la taula un informe del comitè assessor del FDA on recomanen donar llum verd a la flibanserina. En les dues ocasions anteriors, el comitè s'hi havia posicionat en contra. En aquesta ocasió, l'opció de posar-ho en el mercat va rebre 18 vots a favor per 6 en contra. Si bé les seues prescripcions no necessàriament han de seguir-se, normalment els membres del FDA voten en mateix sentit que el seu

“EL VIAGRA POT TENIR SENTIT COM A PART D'UNA TERÀPIA INTEGRAL”, DIU MANUEL HONRADO

comitè assessor. L'organisme nord-americà disposa de temps fins a mitjan agost per fer públic el seu veredict.

Però quina és la fórmula màgica del Viagra femení? Si la píndola blava fa trempar els xics, què fa exactament la flibanserina? El ben cert és que, mentre el primer té un efecte estrictament físic –posa erecte el penis en incrementar el flux de sang als genitals– el segon actua sobre el cervell. “Per a la forma de pensar masculina, és molt important la penetració i que els òrgans funcionen d'una manera socialment reconeguda. El sol fet de veure el seu penis erecte funciona com un estimulant –explica Eva Perea, que és responsable de formació de la Societat Valenciana de Sexologia–. La dona, en canvi, no té un element físic tan observable i requereix estímuls mentals

per tenir apetència sexual”. La diferència contribuiria a alimentar l'estereotip de l'home que aborda les seues relacions afectives amb el pi i la dona que les aborda amb el cap. Però la cosa és molt més complicada que tot això en el cas que ens ocupa.

L'encanteri químic

El que fa la flibanserina és actuar directament sobre una sèrie d'hormones i neurotransmissors dels quals depèn directament el desig sexual. La ingesta regular d'aquest principi actiu –s'ha de prendre una píndola diària perquè funcione, a diferència del Viagra masculí– regula la producció de químics claus que actuen com neurotransmissors. Té un efecte positiu en aquells que estimulen l'excitació sexual (dopamina i norepinefrina) i negatiu sobre els que inhibeixen el desig (serotonina). El resultat és un increment d'aquella cosa tan indeterminada que el comú dels mortals coneixen com la libido.

En realitat la flibanserina actua d'una manera molt similar a com ho fan altres antidepressius disponibles en el mercat com el Prozac o l'Adofen amb l'única particularitat que aquest, a més de posar de bon humor i alliberar de l'ansietat, també provoca ganes de cardar. Segons Sprout Pharmaceuticals, els resultats dels assajos clínics juguen al seu favor: el 53% de les dones que es van sotmetre al tractament experimental van augmentar el seu desig sexual; el 29% van reduir l'angoixa que els provoca la seua inapetència; i van duplicar el nombre d'esdeveniments sexuals satisfactoris. La farmacèutica sosté que l'eixida al mercat de la flibanserina serviria per donar resposta a les dones que pateixen l'anomenat desordre d'hipoactivitat del desig sexual femení.

La campanya perquè la FDA doni llum verd a la comercialització del Viagra femení s'ha intensificat els últims mesos. Als Estats Units, 24 organitzacions s'han unit en la campanya “Even the Score” (que vindria a ser una cosa així com →

ELS HOMES DISPOSEN DE 26 PRODUCTES EN EL MERCAT PER AL TRACTAMENT DE LES DISFUNCIONS SEXUALS . LES DONES, DE CAP

→ “igual a la marca”) per reclamar l’aprovació immediata del medicament per una qüestió d’equitat de gènere. Els seus arguments són clars: a hores d’ara existeixen 26 drogues i medicaments disponibles per al tractament de disfuncions sexuals masculines -Viagra, Cialis, Levitra...- per cap de femenina. “Un accés igualitari als tractaments sanitaris hauria de ser un dret fonamental”, asseguren, al mateix temps que lamenten la doble vara de mesurar de l’FDA a l’hora d’avaluar la perillositat dels efectes secundaris dels tractaments per a ells i per a elles. “En les 26 drogues i medicaments per tractar la disfunció sexual masculina -subratllen-s’han provat efectes secundaris que van des d’ereccions prolongades, ceguesa, atacs de cor, infarts o fins i tot la mort”. I recalquen que, a pesar que els efectes secundaris de la flibanserina són menys malèfics, no s’ha donat a aquest medicament “la mateixa prioritat”.

Sexe amb contraindicacions

La terapeuta Eva Perea censura que homes i dones no hagen trobat la mateixa resposta als seus problemes sexuals per part de la ciència. “En aquest camp és totalment necessària l’equitat entre homes i dones”, diu aquesta especialista, qui lamenta que “les investigacions en aquest àmbit lligades a la dona s’hagen centrat en la qüestió de la fertilitat, i

hagen restringint la qüestió sexual en la dona a la seua funció reproductiva”.

Aleshores, és la tableta rosa el beuratge màgic de les dones que s’abstenen de fotre un clau per manca d’impuls sexual? Els sexòlegs consultats per a aquest reportatge no ho creuen pas i lamenten la medicalització d’episodis de l’existència humana que són normals. “És sabut de tota la vida que amb l’arribada de la menopausa les dones experimenten una sèrie de canvis fisiològics que, en ocasions, els fa perdre l’apetit sexual -argumenta Eva Perea, membre de Societat Valenciana de Sexologia-. Això, ho han batejat com a síndrome d’hipoactivitat del desig sexual. Això s’ha de regular mitjançant una píndola que provoca modificacions artificials? És en aquest punt que s’obri un debat mèdic, terapèutic i ètic que no podem negligir”.

D’una opinió molt semblant és Manel Honrado, president de la Societat Catalana de Sexologia. Honrado considera que la ingesta d’una píndola no passa de ser un pegat sobre una ferida que requereix cauterització i punts de sutura. “Al darrere dels problemes sexuals hi ha química i hormones però també hi ha emocions, sentiments, frustracions, fantasies, rols, salut física i mental, etcètera. Tot això s’ha de tenir en compte en abordar aquestes qüestions -diu-. Limitar-ho tot a la ingesta d’una píndola és frivoltzar”. Significa

això que la Societat Catalana de Sexologia està en contra del Viagra femení? “No, pot tenir sentit -assegura Honrado-, però sempre com a part integrant d’una teràpia on es tracti la qüestió en tota la seva complexitat, a l’igual que passa amb el Viagra per als homes”.

“Abans que les solucions mèdiques i farmacològiques, sóc partidària d’explorar altres vies”, explica Eva Perea, qui, en tot cas, abomina el nom “Viagra femení” amb què s’ha popularitzat la flibanserina. “Respon a una visió androcèntrica i molt simplista”, diu. I contra els qui cenyeixen la seua vida sexual a la penetració, adverteix: “Ens cal aprendre a viure la nostra sexualitat i la nostra afectivitat en plenitud”.

Abans que acabe l’estiu, se sabrà si l’FDA dóna el vist-i-plau a aquesta tableta que alguns venen com a miraculosa. Per a aquests, serà la solució que de fa temps buscaven moltes femelles (i, no es pot oblidar, les seues parelles), serà Afrodita en monodosi; per a uns altres, serà la culminació d’una potentíssima campanya de màrqueting destinada a fer que les farmacèutiques omplin la caixa a costa de la inapetència sexual. Si l’FDA li obri la porta als Estats Units, adverteixen els experts, en un tres i no res la tindrem a les farmàcies de la cantonada. Qui serà la primera a empassar-se aquest afrodisíac sintètic? ●

És **TEMPS** de vacances

Si ets subscriptor i a l'estiu te'n vas de vacances i vols rebre **El Temps** cada setmana, comunica'ns l'adreça on vols rebre'l al telèfon **902131025** o bé envia'ns un correu electrònic a: **subscripcions@eltemps.cat**. Ens ho pots comunicar fins el 24 de juliol

El Temps